

AGERIKO BILKURA

Hendaian, 2008ko uztailearen 19an

Gaur, uztaileak 19, egin da Aurelia Arkotxa Mortalena euskaltzainaren sarrera ekitaldia, Hendaiaiko Udaletxean, goizeko 11:00etan hasita.

Bildu dira:

- Euskaltzain osoak: Andres Urrutia, euskaltzainburua; Beñat Oihartzabal, buruordea; Xabier Kintana, idazkaria; Jose Luis Lizundia, diruzaina; Andres Iñigo, Jagon sailburua; Jean Haritschelhar, euskaltzainburu ohia; Sagrario Aleman, Adolfo Arejita, Aurelia Arkotxa, Miren Azkarate, Pierre Charriton, Jean-Louis Davant, Patxi Goenaga, Jose Irazu «Bernardo Atxaga», Joseba Lakarra, Emile Larre, Miren Lourdes Oñederra, Andoni Sagarna, Patxi Salaberri, Pello Salaburu, Ibon Sarasola, Ana Toledo eta Mikel Zalbide. Ezin etorria adierazi dutenak: Antonio Zavala, Joan Mari Torrealdei eta Patxi Zabaleta.
- Ohorezko euskaltzainak: Pierre Andiazabal. Ezin etorria adierazi dutenak: Xabier Gereño, Joseph Camino, Jean-Baptiste Dirassar, Patxi Oroz, Jean-Baptiste Orpustan eta Karmele Rotaetxe.
- Euskaltzain urgazleak: Kepa Altonaga, Ur Apalategi, Erramun Baxok, Jon Casenave, Jean-Baptiste Coyos, Agnes Dufau, Ricardo Badiola, Eñaut Etxamendi, Izaskun Etxebeste, Pruden Gartzia, Jazinto Iturbe, Peio Jorajuria, Daniel Landart, Lourdes Otaegi, Paskual Rekalde, Koro Segurola, Patri Urkizu, Pello Telleria, Patxi Uribarren, Juan Jose Zearreta. Ezin etorria adierazi dutenak: Xabier Altzibar, Xipri Arbelbide, Gorka Aulestia, Jon Aurre, K. Josu Bijuesca, Xabier Erdozia, Eñaut Etxamendi, Jean-Baptiste Etxarren, Jose Mari Etxebarria, Marcel Etxehandi, Luzien Etxezaharreta, Joan Mari Irigoien, Odile Kruzeta, Miren Agur Meabe, Mari Jose Olaziregi, Elixabete Perez-Gaztelu eta Xarles Videgain.
- Batzordekideak: Elizabet Kruzeta, Ane Miren Loidi eta Erramun Osa.
- Langileak: Lutxi Alberdi, Annie Etxeberri, Maixa Goikoetxea eta Amaia Okariz.

Juan Jose Zearreta kudeatzaileak ekitaldiaren aurkezpen orokorra egin du. Ondoren, Xabier Kintana idazkariak, Barne Erregeletako 57.8 eta 57.9 ataletan esaten dena betez, ekitaldi akademikoaren nondik-norakoak azaldu ditu..

Jean-Baptiste Sallaberry auzapezak ekitaldira etorritako guztiak agurtu ditu. Ondoren Andres Urrutia euskaltzainburuak agur-hitzak esan ditu.

Euskaltzainburuak amaitu orduko, Sagrario Aleman eta Jean-Louis Davant euskaltzainek lagunduta, Hendaiaiko Herriko Etxeko batzar aretoan sartu da Aurelia Arkotxa *Bazterrez* izeneko sarrera-hitzaldia irakurtzera.

Aurelia Arkotxa «Bazterrez»

Euskaltzain oso berriak bidaia lerrotu du bere sarrera-hitzaldian, bai espazioan, baita denboran ere, oso berezkoa zaion estilo poetikoaz. Pasealdi bat proposatu die entzuleei, Bidasoaren hegari jarraikiz itsaso handiaren ertzetaraino, hiria, bazterrak nahasirik bizi diren leku hauetan.

Hendaiairen ezaugarri historiko nagusia nabarmendu nahi izan du, kanpora irekia den herria, muga eta frontera den herria. Baina, bestetik, urak lotzen du Hendaia inguruko herriekin, ibai eta itsasoz, eta gauza bera egiten dute bi zubiek.

Herriko Etxean bildutakoak Hendaiaiko karrketan ibili dira gaur, Aurelia Arkotxaren eskutik: hasieran uraren bidea eginez, gero mugaz beste aldean, geltokiaren bazterretan eta itsas portuetan murgildu direlarik.

Hendaiaiko lekuak ez ezik, bertako edo bertan izandako pertsonak ere ekarri ditu gogora Aurelia Arkotxak: Miguel de Unamuno, bost urtez Hendaia bizileku izan zuena; Pierre Loti, aldi baterako Hendaia destinatua eta itsas bazterreko leku honetaz «amorostu» zena: «Leku berri bakoitzaz liburu bat idazten zuenez, Euskal Herriari buruzkoa *Ramuntxo* izan zen. Mundu kurri segitu zuen baina leku hau ezin utzia zuen. Hemen hil zen 1923an».

Hor gurutzatu da Anton Abbadia, eta eskerrona adierazi nahi izan dio Arkotxak, «hainbertze euskarazko eskuizkribu zaindu dituelako». Datorren urtean laugarren mendeurrena beteko da, Pierre de Lancre Bordeleko Parlamentuko kontseilaria 1609an Lapurdia etorri zela, Henri IV.a Frantziako erregeak mandaturik sorginkeriaren kontra aritzeko. Laurogei bat *sorgin*, gehienak emazteak, erreak izan ziren. De Lancrek 1612an idatzi zuen *Tableau de l'inconstance des mauvais anges et démons* liburuan hamar bat aldiz aipatua da Hendaiaiko lekua, Hendaian baitira gertatzen sorginen batzarrak. Hendaian, uraren erdian ere trinkatu dira batzuetan Frantzia eta Espainia Europako estaturen destinoak.

Esaera zaharrak dioena gogoraraziz bukatu du hitzaldia Aurelia Arkotxak: *Bidai-de, gogaide*.

Beñat Oihartzabalen erantzuna

Beñat Oihartzabal pixka bat urrundu da horrelako ekitaldietan egiten diren ohiko egin-moldeetarik. Izan ere, bere ihardespenean, Aurelia Arkotxari zuzenean erantzun ordez, irakurri du Joanes Etxeberri Ziburukoari, karia horretara, aspaldiko adiskide gisa egin gutuna: «Zeharbide bat hartuko dut, eta gu bien arteko –Arkotxa eta Oihartzabalen arteko– hainbertze solasaldiren gaia izan den adiskide bati eginikako gutuna irakurriko dut. Adiskide hori, mundu hau duela hiru mende eta erdi edo utzi zuena, inguru hauetako zen, Ziburuko hain zuzen. Eta azken denbora hauetako lapurtar anitzek ahantzixea

baitute haren izena, esperantza dut atsegin hartuko duela Johannes Etcheberrik, ikusiz egun euskaltzainek gaurko poeta bat gure artean hartzean gogoan izan dugula».

Gutun horretan Oihartzabalek, euskaltzain berria aurkeztu dio lapurtar lehen poeta ezaguna izan zenari, Arkotxak euskalgintzan, irakasle eta poeta gisa egin duen bidea zehaztuz.

Bidenabar, Arestiren oroitzapena egin du Oihartzabalek (*Maldan Behera* izeneko Arestiren obra izan baitzen Arkotxaren doktore tesiaren gaia), eta Etxeberriren beraren koplak ere gogoratu ditu, bereziki itsasturientzat egindakoak, Arkotxak *Septentrio* bere liburuan ere gogoan izan dituenak.

Azkenik, Oihartzabalek Etxeberriri Euskaltzaindia ere zer den laburzki azaldu dio, berriki frantses akademiak euskara bezalako mintzairez erranak gogoratuz, eta Ziburuko koplakariak bere garaian hizkuntza berdintasunari buruz hartu zuen jarrera oroitzuz.

Hitzaldien amaieran, Euskaltzainburuak euskaltzain osoen domina eta diploma eman dizkio Aurelia Arkotxari, eta euskaltzain guztiek banan-banan zoriondu dute euskaltzain berria.

Ekitaldi akademikoa amaitu denean Hendaiaiko Herriaren izenean Jean-Baptiste Sallaberry auzapezak paisaia erakusten duen koadroa oparitu dio Aurelia Arkotxari eta lore-sorta ugari igorri diote lagunek.

Ekitaldia eguerdiko 13:00etan bukatu da.

Andres Urrutia,
euskaltzainburua

Xabier Kintana,
idazkaria